

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za pol leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnništvo ne osira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petiti; za naslage z debelimi črkami se plačuje prostorski kor bi ga obseglo navadnih tiskanih. Poslana, javne zahvale, čestitice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inšerate prejema upravnništvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V Edinost je ...«

Vabilo na naročbo.

Z dnem 1. t. m. iztekla je XIV. tečaja našega lista. Vabimo zato naše gg. naročnike, da svojo naročbo o pravem času obnovijo, da ne nastanejo neredi v pošiljanju lista.

Opozarjamo ob enem gg. naročnike, kateri svoj dolg doslej niso še poravnali, da svojo dolžnost čim prej storijo, kajti brez gmotnih sredstev ni napredka.

Cena listu je:

za vse leto gl. 6.—
za pol leta gl. 3.—
za četrt leta gl. 1.50

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnništvo ne osira.

Upravnništvo „Edinosti“.

Občni zbor

trž. ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda dne 30. marca 1889. v prostorih „Slovenske Čitalnice“.

Na poziv načelnštva trž. ženske podružnice zbralo se je okolo 5. ure preko 30 družabnic. Predsednica g. L. Mankočeva je pričela zborovanje z jako lepim, jedratim govorom, ki je jasno pričal, da govornica čuti to, kar govori. Govorila je po priliki tako le:

Slavni zbor! Čestite gospe in gospodične!

Z božjo pomočjo odpiram danes glavni zbor ženske podružnice sv. Cirila in Metoda in v srci svojem veselim se, da Vas morem v tako lepem številu zbrane s presrečnim pozdravom „dobro došle“ pozdraviti.

Stara nam se je slovenska domovina razprostirala od Dunave vode do onkraj Soče. Dokaj je našega tujec sobi pridružil; sini slovenski in hčere slovenske srame se še dan danes svojega imena. Sveto nalogo postavila si je naša podruž-

nica, ne da si zopet pridobi, kar je vse našega bilo, ampak da vsaj to vzdrži, kar je še dan danes našega. In ponosno smem trditi, da je podružnica naša tudi v tem oziru v minolem letu storila sveto svojo dolžnost. — Kakor nam podrobnejše priobčiti gospodični tajnica in blagajnica, nabrala je podružnica naša tudi letos lepih denarjev, kateri so dospeli na svoje mesto; priredilo je božičnico otročičem slovenskega zabavišča in je sploh skrbelo za povzdigo našega imena.

Da se je vse to zgodilo, ide vsa čast Vam, velečenjene gospe in gospodične, Vam, ki ste s svojim svetom in blagim svojim srcem na vse strani podpirale sveto našo stvar. Hvala Vam za to, za Vašo požrtvovalnost in darežljivost, presrečna zahvala; saj nadejamo se, da ne odtegnete tudi v prihodnjich svoje roke pomočnice našej podružnici, temveč da se je še toplejše oklenete. Hvala Vam! Živele!

Po končanem govoru predstavila je prvomestnica zbora pol. svetnika g. Vidica, vladinega zastopnika. Na to povabi tajnico, g. Justino Michelli, naj prečita svoje poročilo. — G. tajnica poročila na to nastopno:

Slavni občni zbor!

Blagorodne gospe in gospodične!

Preteklo je zopet v večnost eno leto od zadnjega občnega zbora, kateri se je vršil tudi v prostorih naše „Slovenske Čitalnice“. Zbrale smo se danes zopet, da vršimo svojo dolžnost, t. j. da poročamo čestitim družabnicam o splošnem delovanju — in kar povdarjam s posebnim veseljem — o napredku naše podružnice. Zatorej zahvaljujem se tudi jaz priserčno Vam čestitim in rodoljubnim gospem in gospodičnam, da ste se na naš poziv zbrale v precejšnjem številu k današnjemu zboru, kajti s tem ste dokazale, da je zanimanje za našo velevažno podružnico v plemenitih Vaših srcih globoko ukorenjeno, ter da ste vedno še pripravljene žrtvovati se kolikor mogoče v splošni napredek premilega nam naroda.

bec sam, ali njegov namestnik. Ni mogel iz tega škripeca ne naprej, ne nazaj. Močan, neustrašen glas mu zadoni na uho, kakor trobenta sodnjega dne: „Matija, i ali e?“ O sveta Božja porodnica, naša go...! začne moliti.

„Matija, i ali e?“

Nikogar nisem danes osleparil in če sem kaj krivično pridobil, stotero povrnem, blebetal je Matija, stezaje vrat kakor kamela, da bi ušel krempljem hudobčevim. Vse ne hasne, napadovalec se ne gane ni za las, potrese ga za kožo, da je videl Krošnjar vse zvezde, četudi je bilo oblačno.

„I ali e?“

O jej, e, e, e in samo e, odgovori Matija skesano. Sedaj ga vrag pusti in on dospe brez osobitih križev in nadlog na tla, pobere palico ter jo maha dalje, kolikor si je mogel pomagati s skromnim mehkom v prsih svojih.

Drugi dan so se že otroci pogovarjali, da straši pri županovi ogradi. Matija pa je bil od tedaj večni nasprotnik županu.

Omenil sem to, ker je v tesni zvezi z županom, prebivalci in zgodovino „Kurje Vasi.“

V poslednjem občnem zboru bile so izvoljene v odbor naše podružnice sledeče čestite gospe in pospodične: Za predsednico Ljudmila Mankoč, za nje namestnico Ana Abramova; za tajnico Justina Michelli, za nje namestnico Marija Nadlišek; za blagajnico Ivanka Kalister, za nje namestnico Julija Neth.

Odbor je deloval po svojih močeh in zvojev dobrej volji, kakor je o svojej izvolitvi svečano obljubil. Mi same nočemo soditi svojega delovanja in vspeha, ampak prepuščamo to slavnemu zboru. Stori se je dosti, Bogu hvala in vsem prijateljem naše podružnice, a vendar ostaje še dosti dela. Da se ne more pridobiti v kratkem času velikega vspeha, prepričane ste i same čestite družabnice. Da niso temu krive nepovoljne razmere slovenskemu narodu v Trstu, bil bi naš in splošni vspeh stalno več.

(Dalje prih.)

Lahonska doslednost.

(Dalje.)

Ljudska šola mora zajedno biti učiteljica in vzgojiteljica otrok. To je splošno menenje in enako izrazil se je tudi naš naučni minister Gautsch, ko so se jele obravnavati učne zadeve.

Pred vsem mora tedaj ljudska šola skrbeti zato, da otroka omika ter mu pridobi potrebnega praktičnega in teoretičnega znanja. Otrok naj se v njej nauči pisanju in čitanju in računarstvu, kakor tudi v najimunitnejših drugih vednostih, koristnih v javnem življenju. Zajedno pa mora šola obračati posebno skrb na duševno blaginjo dece ter gledati, da v njem vzbudi željo po dobrem in po čednostih.

Prava podlaga šoli bodi pa verska. Je-li pa mogoče doseči popolnoma versko šolo ne da bi v njo posela neka druga čut, ki je in mora v človeku biti tako bujna in živa kakor verska čut, namreč: Larodnost? Dosedanje skušnje nam to zanikajo.

II.

Dalnji, dalnji potomec onega slovitega Kremzarjevega Jake bil je tudi prejšnji župan Gropa. Ker je Kurji Vasi županil njegov ded s premnogimi pra-in-pra-pradedi, za njim njegov praded, ded in oče, zdelo se mu je toliko prevzeti občinsko vodstvo, kakor kateremu njegovih podložnikov izkopati naramnik suhih korenin in štorov ter je nesti domov za zimo. Gropu bila je to vse mala reč. Kurjevaščani so pa tudi v božjem strahu poslušni svojemu vrhovnemu poglavarju v vsem; poslušni kakor ovce. Samo nekateri rovači so ziniti o volitvi par gorkih, a Gropa je je v svesti svojega dostojanstva le srpo pogledal, in uže se je oglasil kak njegov pristaš: „Manjša kakor je žaba, dalje skače!“ Smeh je bil takemu dovtipu „finale“ in Gropa je zopet županil svojim zvestim občanom.

Svoje dni se je navadil v Postojini „podkrižati“ svoje ime z nemškimi kljukami in to je zadoščevalo, da so ga vsi čislali in vedeli ceniti najvišjo glavo v soseski; Gropa je pa tudi sam mislil, da je nekaj več — in čast, komu čast —

Verska šola postavi naj se na narodno stališče. Obe: šola in narodnost, naj vzajemno delujeta ena poleg druge; narodnost (narodni jezik) bodi v podlago verskemu nauku, kateri bode le v tem slučaju istinito vspešen, ne da bi pri tem bilo treba predrediti narodnosti vero.

Je-li pa se je našemu ljudstvu nadejati od sedanjega šolstva v Trstu enacih uspehov? Smelo odgovarjamo na to vprašanje s krepkim „Ne“!...

V šolah kraljuje laščina razven imenovanih osmih učilnic, v katerih se ta celoma nepotrebnih predmet uže v drugem razredu podučuje; na mestnih učilnicah so navadno nastavljeni politične in ne učne sile, katere prevračajo celo v šolah svoje politične kozolce, vcepljujoč lehkovernej mladini, da je Trst laško mesto, ter da je abotno misliti, da se tu nahajajo tudi Slovenci. Pollaščenje slovenske dece vrši se v izdatnej meri tudi v onih treh učilnicah; podučuje se celo veronauk v laškem jeziku, katerega otroci toliko umejo, kolikor so umele krotke ribice sv. Antona pridigo.

In te šole prištevajo g. Luzzatto slovenskim šolam ter se celo zviha in javka, da Slovenci v Trstu 90.000 Lahom privoščijo samo devet, menda jednorazrednic! Pri takšnih okoliščinah, ko Lahoni samovlastno prevladujejo na magistratu, ko imajo v svojej popolnej oblasti vse šolstvo v Trstu in okolici, kojemu lahko po svojej jednostranskej metodi ukazujejo in je preustrajajo po lahonskem kopitu — pri tacih okoliščinah mijavka ti očka Luzzatto v državnem zboru, da se v tem obziru godi bolje dvanajst tisočem Slovincem v Trstu, kateri nemajo niti jedne šole!

Kdor nevednost in temoto ljubi in čišla, oni mu bode gotovo pritrdil, saj je po menenju teh ljudi najprejnejši človek na svetu — nevednež! To vedo tudi naši Lahoni, ki se pridno potezajo za nevednost Slovincem, dobro vedoč, da je nad nevednežem in neznanikom lahko vladati in je prevladovati.

bil je tudi nekaj več kot drugi. Ponosno je vtaknil roki v žepa irhastih hlač, oblastno raztegnil nogi ter kazal svojo le sebi priljubljeno, precej obilno osebnost vsakemu radovednežu.

Ker so bili vsi njegovi predniki oženjeni, storil je isto i Gropa prav po splošnej navadi. Znanci, prijatelji osobito pa sorodniki, katerih je imel obilo, našli so mu in dali nevesto.

Strasti ni imel posebnih; bil pa je lovec. Hodil je včasih plašit zajcev in druge zverine, a ko je puška počila, vstrašil se je je še mnogo bolj kot njegova žrtva zajec, ki je bil pa redkokedaj res „žrtva“ njegova. Toda Gropa bil je lovec, ne iz navade, temveč za to, ker so bili vsi njegovi kolege-župani lovci, toraj radi doslednosti. V družbi se je rad „postavljaj“ ter z izbranimi besedami, — ki pa dostokrat niso nič pomenjale, — zabaval one, ki so ga hoteli in morali poslušati, ako so le imeli toliko ustrpljivosti. Dogodilo se je tudi, da mu je kedo rekel v brk: „Kako si ti pust!“

Gropa ni vedel, da ga je prerastel duh časa. — Sosed njegov, Fran Primec

PODLISTEK.

Sprememba v Kurji Vasi.

Spisal Ivo Trošt.

(Dalje.)

Tako je zabavljaj Matija Krošnjar rojakom svojim. Nekoč jo je pa vendar le skupil. Ljudje so bili uže res nevoljni na njega in so tudi mogli biti; ni ga bilo namreč možaka iz Kurje Vasi, da mu ne bi bil zabavljaj z imenom „Kurji vaščan“. Osobito fantom je bil slabo „zapisan“.

Nek večer vračal se je baš domov s svoje poti, noseč težak koš na hrbtu. „Zdravo Marijo“ je uže odzvonilo in mrak je objemal zemljo. Matija težko stopa, utrujen pod takšnim bremenom. Steza je bila preko županovega vrta, ki je bil okoli in okoli ograjen z visokim plotom, le pri urodu bila je lesa z visokimi klini, in to ni karsibodi onemu, kdor jo hoče prestopiti. Matiju je bil to nocoj pravcati gordijski voz. Opirjemaje se sleze do četvrttega klina, vrže palico na ono stran, — kar ga nekdo prime zadaj za koš tako, da revež ni vedel, ali je hudo-

In res gre jim v tem priprostejši narod v okolici šestokrat na limanice ter zanemarja šolo in učenje. Temu se ni čuditi, ako pomislimo, da lahonska šolska oblast ni predpisala nikacih kazni za one stariše, ki svojih otrok ne pošiljajo v šolo, v tem ko je v ostalej državi to vse drugače urejeno. Zgodí se radi tega, da je v nas mnogo odraslih in za šolo ne več godnih otrok, ki neso nikdar, ali morda samo nekatere tedne pohajali šolo, ter so ostali neuki, analfabeti.

Tržaška občina bi pač ne smela šteti mej svojimi prebivalci neukih ljudi, a ima jih več nego marsikatera druga ubožnejša občina. To vse je sad lahonskega politikanja, kajti tu se v šolah bolj politikuje nego uči.

Hvala tedaj g. Luzzattu & Comp. za šole liki imenovane tri v okolici. Tacih Slovenci v Trtu ne potrebujejo, temveč želé si šol, v katerih bi se otroci narodno vzgojevali in čemur koristenau naučili. Osobito pa živo potrebujejo slovenske šole v mestu samemu, kjer je gotovo nad 3000 slovenskih otrok, ki so prisiljeni obiskovati nemške in laške ljudske učilnice. Družtvo „Edinost“ in tržaški Slovenci sploh ne bodo mirovali, dokler jim vlada te želje ne izpolni ter vsaj deloma tudi tukaj izvrši ravnopravnost v šolskem vprašanju.

Naj se pri tem lahonski poslanci g. Luzzatto in drugovi na glavo postavljajo, naj si le izmišljajo laži in brezmiselne statistične podatke, naj mečejo nemčurškemu delu državne zbornice prah v oči, slovanskih poslancev oni ne bodo preslepili, kajti zadnji dobro znajo, kje žuli Lahona črevelj in kakšnih sredstev se on najrajši poslužuje, da doseže svoj namen.

Uprav tržaškim Lahonom in njihovim nesramnim glasilom à la Indipendente, Mattino, Cittadino, velja stari rek: *Quos Deus perdere vult, demontat.* Prosili so belega kruha in radi bi imeli — črne.

Osobito zagrizeni „Indipendente“ in njegov vredni sinček „Piccolo“ spravljata se s posebno strastjo na slovenske državne poslance, ki svetu odkrivajo krivice, ki se v Trstu gode pod lahonskim prevladanjem. Da ne bi bil odmanj, pridružil se jim je tudi „zmerni in konservativni“ Mattino, ki kaj ljubko in slepo skače na slovenske poslance ter nesramno obsoja osobito našega poslanca g. Nabergoja.

Nečastno se nam zdi odgovarjati na tem mestu tem umazaniam lahonskim izvržkom, katerim smoter je — zlato tele, prepričanje pa trdna zagrizenost, zatelebanost in slepost. „V sili pridejo lačnemu vragu, tudi muhe prav“. — Enak je Lahon. On dobro vidi, da je krivda na njegovej strani, ali oči ima navlaš trdo zaprte in noče sprevideti, kar se godi okrog

dal je svojega sina v šolo. Grogu ni prišlo, da ga sosed prekosi. Odpravi se vsled tega ter pelje svojega sina Janeza v mesto. Janezu ni šlo učenje nič prav v glavo in spoznal je uže v mladih letih, da nikdar ne doseže svojega očeta. Sosedov „fant“ pa je dobro napredoval in oče Primec je sam rekel: „Naj študira fant, vsaj bo kaj več vedel kot jaz.“

Groga pa ni mogel dognati, kako je to, da Primčev sin studira, njegov pa ne, akoprav je njegov sin „županov“ sin. Vzel ga je iz šole ter mu dal v roko sekuro in bič.

V tem umre županu soproga. Vsa vas je togovala za materjo-županjo. Groga je udovec, hm, to ni karsibodi, župan „za devet“. Pravili so, da je uže za pogrebom grede gledal neko drugo, ki bi bila zanj — pa saj ljudje tako radi lažejo in pregovor „čez trugo za drugo“ ni vselej in povsod na mestu. Groga je to odločno zanikaval. Samotaril je tako nekaj časa, a ženil se ni. Govorili so to in ono, istine pa je bilo vmes jako malo.

(Dalje prih.)

njega. Pomaga si tedaj z gorostasnimi — lažmi.

Osobito o zadnje imenovanem listu se nič ne čudimo, kajti dobro vemo v kacih rokah se nahaja.

Gmofni očetje se mu sami krivonosci Abrahamoviči. Duševni vskolenik in pisatelj mu je pa slovanski izdajica in odpadnik. Naravno je tedaj, da se je od takih pismov, ki so zastavili svoje pero in plitvo pamet, prav malo resnice nadejati, ampak zgolj goropadne laži.

(Konec prih.)

Govor državnega poslanca dr. Ferjančiča

v državnem zboru 11. marca 1889. (Dalje.)

Pristavilo se je, da ta pisava je združena z nevarnostmi glede rodbinskega in dednega prava; deželna vlada ima isto skrb, ker je pritrčila deželnemu odboru in rekla: Ta pisava utegnila bi imeti nevarne imovinsko-pravne posledice. Vajeni smo bili slišati v gimnazijah od profesorjev, ki navadno pač malo razumejo o pravoznanstvu, da nam morda odide dedščina kacega strijca v Ameriki, če naših imen tako in tako ne pišemo. Sedaj pa koroški juristi sami to trdijo. Dedno pravo naslanja se pa na vse druge podlage, kakor na pisavo imena.

Nadalje pravi vlada, da vodenje matice spada v državno upravo, in ker je uprava na Koroškem nemška, biti morajo tudi matice nemške. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Po katerih zakonih neki? Jaz jih ne poznam, imeti morajo na Koroškem svoje temeljne državne zakone. (Poslanec dr. Gregr: Tajne!)

In kako se deželni načelnik vede v svojem oficijalnem časniku proti slovenskemu narodu! Če se mi bode sploh kaj odgovorilo, se mi bode to, kar smo uže slišali iz ust Njega ekscelence gospoda ministerskega predsednika, da deželni predsednik ne more biti za vse odgovoren, kar se objavi v oficijalnem listu. O tem smo lahko različnih mislij. To pa vender smemo misliti, da se, če tudi se pohajale v pohode k deželnemu časniku, kakor se je glasil ministerski izraz, lahko izgovori, da se sovražno ne bi pisalo proti prebivalstvu, ki je tako mnogobrojno, kakor so Slovenci na Koroškem.

Lani sta dva moja rojaka posebno vneto slikala, kako se zatira slovensčina v koroških šolah. Proti njihovim trditvam so se začeli izjavljati po deželi, in te izjave je „Klagenfurter Zeitung“ s posebno slastjo ne le registrovala, temveč priobčevala vselej in extenso in markantneja mesta, ki govore o šeuvalcih iz tujih kronovin, tiskala s prestreljenimi črkami in tako pokazala, da se popolnem strinja s temi izjavami. Kako je s tem ustregel deželni časnik drugim listom, kakor „Tagespost“ v Gradci in „Freien Stimmen“ na Koroškem, se razvidi iz potice, katero sem čital v „Freie Stimmen“ dne 24. oktobra 1888. Tu se pravi glede na te izjave (čita):

„Proti slovenskim hujskačem dohajajo še vedno izjave občinskih predstojnikov in krajnih šolskih svetov. Te objavlja jedno za drugo uradni list v veselje onim, ki zares hočejo dobro deželi, in v jezo slovensko-klerikalni stranki.“

Tako spričevalo dobrega vedenja dale so „Freie Stimmen“ oficijalnemu deželnemu listu. Deželni list pa ničesar ne ve, da so se pri volitvi Einspielerjevi, ki je bila ni dolgo tega, vsi volilci izrekli za uvedbo slovenske šole; deželni list nič ne ve, da je na stotine občin prosilo za slovensko šolo (Poslanec dr. Steinwender: Oho!), katere peticije čakajo tu v šolskem odseku rešitve; deželni list nič ne ve, da nam je 56 občin izreklo zahvalo (Tako je! na desnici) zato, da se mi za njihove

zadeve brigamo, ko sami nemojo svojega poslanca. (Tako je! na desnici.) Ta deželni list pravi ob uspehih ljudske šole sledeče — izvornik mi ni na razpolaganje, bodem torej prevel (čita): „Iz tega poročila sledi, da jih zna največ čitati in pisati v slovenskih in mešovitih okrajih, namreč v Velikovci, Beljaku, Celovcu in Šmohorji. To najbolje spodbija tožbe vnanjih poslancev, ki so se pritoževali, da se otroci slovenski v šolah koroških pisati ne nauče.“ (Poslanec Trojan: Čujte! Čujte!) Da, gospoda moja, pisati se res nauče v ljudskih šoli pa slovenskega ne. Zato imam neoporekljive dokaze, pismo v slovenskem jeziku, pisano z nemškimi črkami. (Čujte! Čujte! na desnici.) Mari ima kaj vrednosti to znanje čitanja in pisanja? Nemško se neso naučili, kajti sicer bi nemški pisali, slovenski pa niti pisati ne znajo — dokaz to pismo, — najbrž tudi čitati ne, zatorej so izključeni od vsacega daljšega izobraževanja v njim jedino razumljivem slovenskem maternem jeziku. (Poslanec dr. Trojan: Žal!) In gospod učni minister ne bode mogel reči, da je to namen ljudski šoli.

Lahko bi pokazal tudi drugo pismo, ki je pisano v nemščini, čudili bi se, kaka je nemščina v tem pismu, pa to bi bilo predolgo. Pristavil bi le, da se lahko sodi po tem, kar sem povedal o oblastvih, dež. načelniku in uradnem listu, v kakej milosti so oni malobrojni na Koroškem pri oblastvih, ki imajo toliko poguma, da ne zataje narodaosti svoje, jaz mislim tu zlasti inteligentne ljudi v javnih službah. Gospoda moja! na te se na Koroškem posebno pazi, kakor na hudodelnike, ne rečem, da so pod policijskim, temveč pod političnim nadzorstvom, in o jednom domoljubu, ki je na Koroškem v političnem boji, se sploh govori, da ima žandarmerija nalog, da naj pazi, kaj dela (Čujte! na desnici), kaj govori in s kom da dopisuje. (Čujte, Čujte! na desnici.) Rekle se bode morda: Te stvari neso dokazane ali se ne dajo dokazati, toda odgovarjam: Dovolj je žalostno, da se more živeti pri tacih razmerah in tacem pritisku v avstro-ogerskej kronovini.

„Tam ob Karavankah so meje vaše, dalje pa Slovenci nemate nič iskati!“ Tako kliče deželni načelnik Slovincem. (Čujte! Čujte! na desnici. Poslanec dr. Steinwender: Kje? Kdaj?) Vprašajte deželnega predsednika, bode uže vedel, kdaj je to rekel. (Poslanec dr. Steinwender: Pa res ni!) Vprašam: Ali so take besede dostojne v ustih namestnika vlade, ki je jednake pravice za vse zapisala na zastavo; ali so dostojne zastopnika vlade, katere mi večkrat z zaničevanjem smrti podpiramo. (Smeh na levisci.)

Zastopniki slovenskega naroda, naj bodo kjer koli, imamo vedno pred očmi njegove koristi in se s tem ne bomo dali motiti, če se nam kliče, da nemo zastopniki Koroške; mi si prizadevamo, da bi našemu narodu pomogli in storimo, kar je v močeh naših, da bi odpomogli vsaj v jednom oziru.

Stavili smo predlog, kateri se nam je uže očital v javnosti, kateri pa drugega ne namerava, da dobimo vsaj jednega poslanca narodnosti svoje v to zbornico, kajti Koroška je uzor liberalne dežele v posebnem zmislu besede. Ima devet poslancev in vsi sede na onej liberalnej strani. (Čujte! na desnici) in nam ni dano, da bi imeli kacega poslanca, da, niti konservativnega Nemca s Koroškega ni tukaj. Torej je Koroška najliberalnejša dežela, toda mora se ta liberalizem tako misliti, kakor se ga dandanes navadno, cum grano salis.

Stavili smo zatorej predlog, in ni se našlo, da je ta predlog nepravilčen. No, reklo se je, da mir rušimo, da nemir hočemo zasejati v deželo.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V državnem zboru je naposled zvršena šolska debata. Glavna govornika sta bila gosp. Suess za levice in Katrein za desnico. Vse je uže težko pričakovalo Suessovega govora, židovsko liberalni listi so uže dolgo prej pisali o njem ter delali po sveti reklamo za g. Suessa. Zastopnik Leopoldovega mesta je pa tudi sam skrbel, da vzbudi vseobčno pozornost, zahvalil se je namreč na rektorski časti dunajskega vseučilišča. To je dalo vsem židovskim listom povod ta slučaj na razne načine tolmačiti, ob enem pa tudi hvaliti gosp. Suessa in njega fini takt, državniško modrost itd. Rekli so, da je odložil rektorat, ker hoče govoriti proti naučnemu ministru, ter so uže naprej pripravljali občinstvo na izredni užitek, ki jim ga poda ta govor. Ves ta govor je polemika proti konfesionalni šoli. To pobija na temelju raznih dat in skušenj, ki si jih je pridobil na tem polji. Mej ostalim očita Lichtensteinu, da je njegov predlog tako sestavljen, da bi se moglo izvititi mnogo naredb in posledic, na katere sedaj nikdo ne misli. Pred vsem je bilo Lichtensteinu do tega, vsvariti neko državno cerkev, katere do sedaj nismo poznali. V Avstriji so vse priznane vere ravnopravne; ako bi šlo pa po Lichtensteinovem, bi se vsa stvar premenila in druge vere bi izgubile dosedanje pravice. Mož svari posebno pred klerikalci in njih gospodarstvom. Kam vodi njih gospodstvo, priča nam Belgija. Komaj so v tej deželi eno leto vladali klerikalci, in jej je bilo zaprtih 2184 šol, v katere je zahajalo 45 tisoč otrok; nad tisoč učiteljev je izgubilo službo. Na mesto teh šol, osnovalo se je nekoliko klerikalnih šol, na katerih poučujejo tako imenovani šolski bratje, ki pa niso izšolani za ta posel, ter ga slabo opravljajo. Kaj tacega hočejo tudi nam pokloniti naši klerikalci. Na to išče iz zgodovine dokazov, da konfesionalna šola v smislu Lichtensteinovem vodi narode v propad ter navaja za vzgled francozke razmere pod cesarstvom, ko si je vlada prizadevala potlačiti narod v temo ter uvedla povsod verske šole. Govornik si je privoščil tudi jezuvite ter slikal v živih barvah njih nasprotujoče si delovanje v raznih straneh sveta in v raznih prilikah. Da je mahnil tudi po ekscelenci Gauču, si lahko misli vsak, saj je baš zaradi tega odložil rektorat. Očital mu je, da nima dovolj eneržije izjaviti, da li je privrženik ali nasprotnik Lichtensteinov. Ta omahljivost ga je privela tako daleč, da bode moral proti svojemu prepričanju zagovarjati slabo stvar, ker ni imel poguma, da bi o pravem času zatrl gibanje proti sedanji dobri šoli. Začetek temu je bila uvedba nedeljskih šol, katere se silno množe ter so se v malih letih podvojile. Temu so krivi po Suessovem mnenju župniki, ki dajejo otrokom dovoljenje izstopiti iz redne šole ter vpisati se v take nepopolne šole. Ta naredba pa nosi deželam dvojno kvar; prvič se otroci v tacih zavodih malo nauče, drugič so troški, mesto, da bi bili manjši, še večji. Glavni govornik desnice g. dr. Katrein je rekel, da se je boj za versko šolo uže pričel ter izjavil, da zastopniki planinskih dežel nikakor ne odjenjajo, dokler ne dosežejo postavljene si svrhe. Rekel je, da si narodi žele verske šole in da se bodo za njo borili, dokler je ne dobé. Trdil je tudi, da klerikalci nočejo ljudstva potlačiti v temo nevednosti, da mu hočejo baš nasprotno pripomoči do večje omike; v verski šoli hočejo naučiti otroke misliti, docim v novodobni šoli ne mislijo nič. Klerikalni poslanec je tudi brez ovinkov izjavil, da nočejo šolo postaviti pod cerkovna oblastva. Tu naj omenimo, da je gosp. Moisé Luzzatto, naš ljubeznivi konservativni tržaško-italijanski „patriot“ izjavil, da on in njegovi tovariši ne bodo nikdar dopustili, da bi se pouk na ljudske šole omejeval.

Na to je začel opisovati potrebo italijanskega vseučilišča, ali vsaj italijanske juridične fakultete v Trstu ter rekel, da je čudno, da se prizadevanje Italijanov priboriti si več kulturnih zavodov zde vladi, kakor bi bila državi nevarno. Rekel je, naj se da Italijanom one pravice, ki je uživajo druge narodnosti: pravico dovršiti študije v svoji „lepi materinščini“. Obžaloval je, da se v Avstriji „najkulturnejša“ naroda, nemški in italijanski (?) vedno bolj pritiskata in izpodrivata ter stavi proti koncu resolucijo, da naj vlada ob državnih troških osnuje italijansko učiteljsko izobraževališče. Krivonosni tržaški zastopnik se jako moti, ako misli, da so avstrijski Italijani najkulturnejši narod v Avstriji. Kolike vrednosti je ta italijanska kultura v Avstriji, dokazuje nam faktum, da čedalje bolj moralno in materialno propadajo, in da je prej ali slej tudi v naših krajih doleti ista vsoda, katera je doletela v Dalmaciji. Jako slab zagovor za Italijane je to, ako se njih poslanec sklicuje na lepoto jezika; ako nimajo drugega, je blaglasnost sama ne reši, kakor tudi bombe in petarde ne, o katerih je gosp. Mojzes modro molčal.

Ogersko ministerstvo ni še presnovano. G. Szögyenyi je bilo ponudeno notranje ministerstvo, katerega pa ni prevzel. Tisza in njegova stranka sta si prizadevala, pregovoriti ga, — no zastoj. Tudi opoziciji je neljubo, da ni hotel stopiti v ministerstvo. — Cesarski dvor ostane do 10. t. m. v Pešti, potem se vrne na Dunaj. Do tega časa bodo imenovani vsi ministri. V državnem zboru vrši se nadalje razprava o novem vojnem zakonu.

Vnanje dežele.

Srbskega ministerstva predsednik g. Sava Gruić je poslal vsem srbskim zastopnikom na tujih dvorih okrožnico, ki zanikava vest, da je bil mej Milanom in sedanjo vlado sklenjen kak dogovor o smeru notranje in vnanje politike. Določeno je le razmerje mej Milanom in sinom kraljem Aleksandrom. Minister notranjih poslov g. Taušanović je pozval te dni k sebi vse urednike srbskih listov, da se dogovore o tiskovnem zakonu v smislu nove ustave. G. Taušanović je rekel, da ni dovoljeno žaliti tuje vladarje, in da bode zato vse prestopke proti tej naredbi kaznoval. Regentstvo je neodgovorno, zato bode žaljenje tega kaznovano, kakor žaljenje veličanstva. Vlado in njene organe pa sme vsak kritikovati, pri tem pa naj se postopa stvarno in dostojno, kajti samo resna in stvarna kritika zamore razbistri položaj in državi koristiti; slepo hujskanje pa samo razpihuje strasti in neti razpor v deželi, kar je kaznjivo in bode vlada prisiljena postopati strogo proti takim listom. Minister je preporečal novinarjem, naj delajo na to, da poležejo strankarski boji ter se povrne mir v deželo. — Srbsko-črnogorsko prijateljstvo je napravilo na Dunaji neugoden utis. Dogodek sam ob sebi je pa važen in za jugoslovanske narode velicega pomena. — Milan je sedaj gost sultanov v Carigradu.

Nemci imajo v Samovi malo sreče. Uže dve leti si prizadevajo, priboriti si gospodstvo na teh otokih, a do sedaj so imeli še malo uspeha. Lansko leto so bili hudo tepeni: zgubili so nad 50 mož. Na to so odposlali nekoliko vojnih ladij tja, in nadejali so se, da pridobe tudi Angleže na svojo stran ter da z njih pomočjo dosežejo svojo svrhu. A tu je je zadela te dni nesreča. Nastal je velik vihar, ki je pokončal tri nemške vojne in vse kupčijske ladije, ki so bile v pristaniščih. Pri tej priliki so se razbile tudi neke ameriške vojne ladije, ki so bile v pristaniščih, da varujo ameriške podanike.

Na Francoskem je pravda proti ligi patrijotov zelo razburila duhove. Govori se, da kani vlada zapreti tudi generala Boulangerja ter da je bilo v to svrhu uže nekoliko ministerskih posvetovanj. Vlada bi menda rada zaprla generala, dr-

žavni prokurator pa se temu protivi ter se je vsled tega tudi zahvalil na službi. Njegov naslednik izda morda res povelje, da se zapre Boulangerja. S tem bi pa samo ustregel generalu, kajti njegova popularnost, ki sedaj nekako pada, bi na novo oživila in bi utegnila postati republiko res nevarna.

Nizozemski kralj Viljem III. je neozdravno bolan. V kratkem bode senat imenoval regentstvo. Vojvoda Nassavski pa prevzame vlado v veliki Vojvodini Luksenburški.

Domače vesti.

Gosp. Otokar Ribarž bil je dné 2. t. m. na dunajskem vseučilišču promoviran doktorjem dvojnega prava. Vrlemu rodoljubu naše presrečne čestitke!

Imenovanje in podeljenje. Svétniku deželnega sodišča tržaškega g. Dominiku Sciolisu podeljen je naslov svétnika višjega deželnega sodišča, svétnik gosp. Klement Mrak pa je imenovan svétnikom pri višjem deželnem sodišču v Trstu.

K volitvam isterskih mest. Kocka je padla, volitev se je vršila. Naši narodni nasprotniki ne morejo biti posebno ponosni na izid volitve, kajti, akoprav je dobil g. dr. Rizzi petkrat toliko glasov, kakor naš kandidat g. M. Mandič, naj si predočuje, da so rovali na vse strani v svrhu agitacij, med tem ko so naši možje glasovali enostavno po svojem prepričanju in — vesti. Ukljub temu, da so glasovali vsi mestni in državni uradniki za g. dr. Rizzija, vdobil je manj glasov, kakor jih je imel o svojej dobi pokojni Vidulich, med tem ko je narodna stranka dokazala dober napredek. To je bil naš namen, katerega smo podpolno dosegli, kajti dokazali smo svetu in italijanaškim nazoviliberalcem, da isterska mesta niso brezjemno italijanska — da navedemo le Buzet in Pazin, kjer je dobil naš kandidat ogromno večino glasov. — Bodi Vam to, italijanaška gospoda v opomeno, da se ne radujete prerano, kajti na današnjem veselju stoji temelj Vašega — poraza! Narodna stvar mora prodreti a Vaše sedanje orožje bode Vam se skrhalo in odrabilo. — Vrlim narodnjakom pa, kateri se niso dali niti podkupiti, niti pregovoriti kličemo še enkrat: „Živili!“ Ugle dali se v nje bojzljivci! — Izražamo le svoje začudenje o tem, da so celo c. kr. uradniki in c. kr. mornarica glasovali za liberalnega kandidata, kateri je uže načelno proti sedanjej vladi in jo v državnem zboru izvestno ne bode podpiral! To je tudi nek odlomek k dolgej povesti „Res istrianae“.

Tržaška možka podružnica družbe sv. Cirila in Metoda ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 7. t. m. ob 5. uri pp. v prostorih delalskega podpornega društva (Via molin piccolo št. 1.) Dnevni red: 1.) Nagovor načelnikov; 2.) Poročilo zapisnikarjevo o podružničnem delovanju v teku leta 1888.; 3.) Poročilo blagajnikovo; 4.) Posamični predlogi; 5.) Volitev novega načelnikstva.

Opomnja. Čč. gg. družabniki morejo uvesti v zbor tudi svoje znance, kateri se žele vpisati v podružnico. Družtvenina more se vplačati tudi na dan zborovanja. — Pozivljemo čč. gg. družabnike, da se tega važnega zbora v obilem številu udeležijo, ob enem pa vabimo ostale slovenske rodoljube v Trstu, da pristopijo k našej podružnici, na katero se opira razvoj slovenskega javnega življenja v našem mestu.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrala je „vesela družba“ v gostilni „alla bella veduta“ dné 31. t. m. 45 kr. — Tržaški izletniki nabrali so v Repiču 6 gld. 10 kr.; za licitovane pol klobase skupili so 2 gl. 10 kr. Skupaj 8 gld. 20 kr. — V Slovanskej Čitalnici nabralo se je v pušici 5 gld.

Za žensko podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu darovala je gēna. Katinka Jugovic 2 gld., gospa Marija Bučar 1 gld.

Srčna hvala! — Preporečamo našim rodoljubkinjami v posnemanje!

Za podružnico sv. Cirila in Metoda na Greti nabralo se je v nedeljo dne 31. marca v gostilni „Pri rumeni hiši“ v Barokovljah v veselej družbi 1 gld. 20 kr. V isti namen darovali so štiri Rojanski kmetje 20 kr. kot mesečni donesek. — Srčna hvala! —

G. Franjo Bidolli uložil je prošnjo, da sme osnovati tovarno za barve v ulici Sette Fontane št. 21. Prigovori morajo se uložiti do 14. t. m. pismeno, ali pa 15. t. m. ustmeno pri komisiji na licu mesta.

† Neža Lantieri, rojena Perhauč, vsem Krašanom dobro poznana gostilničarka v Lokvi umrla je dne 1. aprila t. l. v starosti 85. let. Pogreb je danes ob 4. uri popoldne.

Sarkofag za pokojnega kraljeviča Rudolfa je dogotovljen. Izdelan je iz bakra v obliki monumentalne krste v slogu poznejše renesance ter bogato posrebrnen. Stoji na šestih levovih nogah, na straneh ste po dve levovi glavi z držali, v ulitih lovorvenjih. Med glavami je cesarjevičev grb. Na pokrovu je umeteljno izdelan križ, pod njem venec, kakor na straneh. V sredi venca je latinski nadpis. (Rudolf, prestolonaslednik cesarstva avstrijskega, kraljstva ogerskega itd. itd. sin Franja Josipa I, cesarja avstrijskega, kralja ogerskega in Jelisave, cesarice kraljice, rojen v Laxenburgu dné 31. avgusta 1858, umrl v letovišči Mayerling dné 30. januarja 1889. H. S. E.) V ta sarkofag pride krsta z ostanki pokojnega kraljeviča.

Goriška podružnica sv. Cirila in Metoda imela je svoj letošnji redni občni zbor v soboto 23. m. ob 7. uri zvečer v prostorih goriške čitalnice. Udeležitev bila je, žal! jako mlačna. Iz poročila podružničnega načelnikstva posnemamo nastopno: Za tekoče šolsko leto je odločila vsled dotičnih prošenj načelnikstva 500 for. za vzdrževanje otroškega vrta v Pevmi in prevzela sploh ta vrt v svojo upravo; 400 for. kot podporo podgorskej občini za vzdrževanje otroškega vrta v Podgori. Rednih troškov tedaj ima na Goriškem, v bližini Gorice 900 for.

Razen tega je družba tudi vsled prošnje načelnikstva določila svoto 15 for. za nakup potrebnih učil za ubožno šolsko mladino v Pevmi in 20 for. za proslavljanje 40 letnice Njeg. Veličanstva v podgorskem otroškem vrtu ter obljubila 30 for. za nekega goriškega dijaka.

Do sedaj ima podružnica 15 ustanovnikov, katerih 14 je vplačalo ustanovnino po 10 for., a jeden jo še vplačuje. Dva od teh 15 sta v teku leta 1888. preminola. Letnikov ima podružnica 85, med temi je nek rodoljub, ki je dal večo svoto (20 for.) in obljubil dati vsako leto stanovitno svoto. — Takih narodnjakov je nujno treba goriškej podružnici sv. Cirila in Metoda, kajti slabo bode sodil svet o naših rodoljubih in o našej narodnosti, ako se sami ne znamo postaviti na meji cesarstva krutemu zastopniku v bran! Goričani! Čemu Vas pozivlja narodno Vaše glasilo, da se stavite v bran? Le v lastno Vašo korist! — Uglečajte se v Vašega načelnika g. Vek. Spinčiča; on Vam bodi uzor, njega posnemajte, kajti — plod svoje narodne požrtvovalnosti uživali bode sami!

Kmetovalec prinaša nastopno vsebino: 1. Perutnistvo. 2. Kaščljsko zelje. 3. Državni melioracijski zaklad in dežela Kranjska. 4. Razne reči. 5. Vprašanja in odgovori. 6. Gospodarske novice. 7. Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

„Učiteljski Tovariš“ ima v 7. številu nastopno vsebino: Šola naj poučuje in vzgaja. — Domača vzgoja. Piše Jakob Dimnik. — Svitoslav i Danica. — Kaj se zahteva vse od učitelja. — Pogovor o vremenu. — Iz šole za šolo. — Književnost. — Dopisi.

Vojaške vaje. Od 4. do 7. septembra t. l. bodo vojaške vaje 3. kōra v okolici postojnski. K vajam pride Nj. Veličanstvo

cesar. K vajam bode ti pozvani 6. in 28 divizija.

Poskušeno samoubojstvo. Dne 1. t. m. zvečer sprl se je v nekež zloglasnej hiši ulice Marinella 19letni Josip Attram z 23letno Ano Krasnič iz Št. Vida na Koroškem. V jezi zabode Attram svoj nož nesrečnej ženski trikrat v truplo. Posebno težka je rana na levi strani trebuha, na katerej bode morala ranjena menda umreti. Krasnikovo odnesli so v bolnico, hudodeleca pa, kateri je po zločinu pobegnil, ujeli so stražniki ter ga odveli v zapor.

Samoubojstvo. Iz Dunaja poročajo, da je stigla tja dné 2. t. m. grofinja Josipina Radetzkičeva iz Gorice ter se iz revolverja ustrelila. Baje gnala je neozdravljiva bolezen grofinjo v smrt.

Vtonil je v pondeljek proti večeru doma, prav blizo hiše št. 3. v Škorkoli, (casa Aqueroli) 10letni Alojz Stubelj — Prinesel mu je nek njegov sodrug nekaj plov (barčico) in to sta gonila potem po vodi v „vaški“ okoli — kar se oni prevaga in pade v vodo — dobili so ga še le v torek zjutraj. — Kolikokrat smo uže rekli, stariši pazite na otroke!

Porotna obravnava Rovis-Stefanutti. Skoraj o vsakem porotnem zasedanju deželnega sodišča tržaškega imajo porotni možje soditi o grozovitih dejanjih, katera na žalosten način dokazujejo, kako globoko pade sebičen, brezveren človek, kateremu je življenja jedini smoter: obogatit se ter živeti tja v en dan brez skrbi. Ker se pa ta želja ne more tako lahko izpolniti po vstrajnem, poštenem in resnem delu, zabredejo taki lahkomišljenježi na pot — hudobije. O tem nam priča sedanja porotna obravnava, o katerej se govori po vsej zapadni Istri in posebno v našem mestu, t. j. obravnava zaradi naročenega zavratnega umora. Obtožba glasi v kratkem tako-le:

Uže nekoliko let je tega, od kar se je naselil na Voloskem umirovljeni kapitan trgovinske mornarice Vincenc Pošič s svojimi malodobnimi otroci Ivanom, Konstantinom in Antonijo. Pošič slovel je v vsem okraju kot jako radodaren in imovit gospod.

Leta 1885. zaljubi se njegova hči Antonija v Matijo Rovisa, človeka brez posla in imetka, kateri je bil uže večkrat kaznovan zaradi goljufije in poverjenja. Oče se je početkom ustavljal takej zvezi, toda konečno udal se je prošnjam svoje hčeri, jo dal Rovisu v zakon ter ji podaril 3000 gld. dote. Rovis je denar v kratkem zapravil in od te dobe začeli so nesloga in prepri med Pošičem in lahkomišljenim njegovim zetom Rovisem.

Rovis se je toliko spozabil, da je svojemu tastu celo ukradel 400 gld. v gotovem denarju in le ljubezen do svoje hčeri je zadržala Pošiča, da ni prijavil svojega zeta sodniji; Rovis pa se je zbal pretenju ter ukradeni denar vrnil. Dne 1. januarja t. l. pretrgal je Pošič vse vezi s svojim zetom ter ga pognal s soprogom vred iz hiše. Dne 23. januarja ukradeno je bilo Pošiču 1637 gl. v gotovem denarju. Starec je takoj sumničil svojega zeta, da mu je denar ukradel ter prijavil vsled tega tativno žandarmeriji. Matej Rovis in njegov brat Ivan prišla sta vsled tega v sodnijsko preiskavo, toda oba obtoženca bila sta rešena obtožbe radi pomanjkanja dokazov. Razjarjen je o tej dobi prisegel Pošič, da po svojej smrti ne zapusti svojemu zetu niti noviča. Ta zakletev je bila baje uzrok groznemu načrtu, katerega je izumil Rovis — kakor govori obtožba, — da se Pošič umori ter se mu ugrabi denar.

Dne 27. aprila o 9½ uri zvečer čula je Pošičeva sosedinja Marija Susič klicanje na pomoč. Glas je prihajal iz Pošičeve hiše in ženska hiti z neko slučajno navzočo prijateljico k oknu, toda ni bilo videti nikogar v hišo vstopiti, niti iziti. Slučajno se je peljal v istem času okrajni glavar vitez Jettmar mimo, kateri je čul klicanje ter ustavil vsled tega svoj voz. Zbralo se je še več drugih oseb na licu

mesta in na to ustopi služabnica Frolia v Pošičevo stanovanje, kjer najde toli priljubljenega gospoda v sredi sobe ležečega — v mlaki krvi! Kmalu zatem prišla je komisija na lice mesta, pregledala truplo, na kateremu je našla 15 ran, ter poizvedla, da se splošno sumnič morilec — Rovisa! Preiskava o groznem hudodelstvu napredovala je — a v tem prispe žandarmerijskemu postajovodji na Voloskem brezimno pismo iz Bakra, s katerim je hotel pisec zavesti preiskovalce na krivo pot. Sodniki-preiskovalci pa so kaj lahko uganili, da je pisec temu listu zloglasni Stefan Stefanutti na Reki ter so ga zaradi tega stavili v zapor in odredili hišno preiskavo. O tej jako natančnej preiskavi našlo se je v Stefanuttijevem stanovanju okrvavljeno perilo in obleka in tudi listnica, katera je bila nekdanj lastništvo umorjenega Pošiča.

Na temelju tega obtožilo je državno pravdnštvo 26letnega Mateja Rovisa in 58letnega Marka Stefanuttija (kateri je obsedel uže 20 let težke ječe) hudodelstva naročenega umora.

(Konec prih.)

Listnica uredništva.

Gosp. dopisniku iz Brezovice. Osebnih napadov ne prebuhujemo. Ako želite stvar prijavit, držite se v svojem dopisu splošnih zadev, katere bodo uže razumeli vaši soobčinarji ter tudi zanimale ostale čitatelje našega lista.

Javna zahvala.

Podpisani se toplo zahvaljujo državnemu poslancu č. g. Nabergoju, da se je v državnem zboru na Dunaju tako krepko potegoval za povečanje naše cerkve ter s tem dokazal, da so mu težnje njegovih volilcev vedno toplo na srcu. Ob enem izrekamo svoje podpolno zaupanje vrlému našem zastopniku, izrazajoč pravo, narodno prepričanja, da se nobeden zaveden okoličan ne bode obziral na brezobrazne, infamne napade trž. italijanskih časopisov gledé narodnosti in značaja državnega poslancu g. Nabergoja. Njemu so naše težnje znane, on se za nje značajno poteguje, zatorej ostanemo takemu poslancu vsi njegovi volilci vedno hvaležni.

V Barkovljah, 1. aprila 1889.

Barkovljanski
narodni župljani.

Zahvala in prošnja.

Knjižnici „Podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“ blagovolili so nadalje darovati p. n. gospodje: Josip Žirovnik, učitelj v Begunjah, 24 knjig. Fran Oblak, ces. kr. poštni oficijal na Dunaju, knjige „Matice Slovenske“ za leto 1887. Simon Stöckl, knezo-škof. duh. svetovalec in župnik v Šent-Lenartu pri sedmih studencih, 5 gl. za 5 iztisov knjig „družbe sv. Mohora“. Josiu A. Pih, profesor v Novem Jičinu, 7 lepo vezanih knjig. Simon Rutar, c. kr. profesor v Ljubljani, 10 mark v zlatu. Anton Gabion, župnijski oskrbnik v Črni 2 gl. — Nadalje je podarila slavna „Matica Slovenska v Ljubljani“ o priliki štiridesetletnice vladanja presvetlega cesarja Franca Jožefa I. 15 iztisov knjižice „Zgodovina avstrijsko-ogerske monarhije“ in 2 iztisa krasne knjige „Spomenik o šeststoletnici začetka habsburške vladne na Slovenskem“. Ob jednom nam je popraviti neljubo pomoto, ki se je bila vrnila v zadnjo zahvalo. Ne gospa Magdič, ampak gospa Ivana Žižkova, soproga g. dra. Žižka v Ormožu, podarila je naši knjižnici nad 100 lepih knjig.

Vsem, ki so s svojimi darovi pripomogli, da se širi omika in narodna zavest tudi mej zatiranimi in tlačanimi koroškimi Slovenci, bodi izrečena najprišrenejša in najiskrenejša zahvala! Bog plati!

Dovoljujemo si prositi še nadaljnjih darov; posebno dobro došle bi nam pesmi se sekiricami, da bi jih mogli izposojevati ali pa razdeliti mej naše vrle Loške in Šent-Lenartske pevce.

Kdor more kaj storiti, prosimo ga lepo v imenu svete naše stvari slovenske.

Za načelnštvo: „Podružnice sv. Cirila in Metoda za Beljak in okolico“:

Matijski Vutti, načelnik podružnice in posestnik na Ločilu (pošta Riegersdorf).

Zdravko Kraut, knjižničar in župnik na Brnci (Fürnitz).

FILIJALKA c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na 4-dnevni odkaz 2 1/2%	V napoleonih na 30-dnevni odkaz 2%
8- " " " 2%	3-mesečni " 2 1/4%
30- " " " 3 1/4%	6- " " " 2 1/2%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu pripozna se novobrestna tarifa na temelju odpovedi od 22. oktobra, 26. oktobra in 18. novembra.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakazance

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Bozen, Gradec, Hermanstadt, Inmost, Celovec, in Ljubljano — brez troškova.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti obresti po pogodbi.

Uložki v polhrano.

Sprejemajo se v polhrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 18. oktobra 1888. 7 -- 24

Edina, velikanska zaloga papirja za tapetarje

in velika zaloga

ŠPANSKIH STEN

pri

G. BERTIN-U

2-104 Via Caterina št. 2.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo, ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje.

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1887 f. 36,120,176 53

Premije za poterjati v naslednjih letih f. 22,766,106 65

Glavnica za zavarovanje življenja od 31. decembra 1887. f. 105,482,651 38

Plačana povračila:

a) v letu 1887 f. 10,099,647 —

b) od začetka društva do 31. decembra 1887. f. 297,379,02 20

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa ustanovična pojasnila so dobje v Trstu u nradu društva: Via della Stazione v lastnj. hiši. 4 12

TRŽASKA HRANILNICA

Sprejemlje denarne vloge v bankovcih od od 50 sold. do vsakega zaška vsak dan v 1-letni razini praznikov, in to od 9—12 ure popoldne. Ob nedeljah pa od 10—11 ure zjutraj. Obrasti na knjižice. 4 1/2%

Plačuje vsak dan od 9—12 ure popoldne. Znesek od 50 gl. precej, od 50—100 je treba 1 dan odpovedati, 100—1000 3 dni in šez 1000 pa 5 dni poprej.

Ekomptuje in njice domicilirane na tržaskem trgu po 3 1/2%

Posojuje na državne papirje avstro-ogrske do 1000 gl. po 5%

višje zneske v tekočem računu po 4 1/2%

Daje d-nar proti vključenju na pos-siva v Trstu. Obresti po dogovoru.

TRST, 1. oktobra 1887. 7—24

Bogat izbor semen

vrtnih in poljskih cvetlic je prispel od tvrdke Wilmorin-Andrieux v Parizu, kakor tudi krasne rože, več ko tisoč raznih vrst. Cene jako nizke. 4 - 10

Prodaja semen in cvetlic

Jakoba Fonda

Trst, Lloydova palača.

Na zahtevanje cenike zastoj in franko.

Posilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

prilporečam se vlnudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot monstranc, kelihov, svetilnic in svečnikov

ltd. itd. po najnižji ceni. Zadolvoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt

5 24 **Teodor Slabanja,**
srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17

Stare reči popravim, ter jih v ogaji pozlatim in posrebrim. Če gg. naročniki naj mi blagovale poslati iste nefrankovane. 74--7

Posilja blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Riunione Adriatica di Sicurtà

v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1893

Glavnica društva	gl. 3,340,000 —
Rezervni fond od dobičkov	536,622 02
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje	150,000 —
Rezervni fond za polj-tje na premikanja vrednostnih efektov	181,500 —
Premijna rezerva vseh oddelkov	7,342,789 30
Rezerva za škode	267,601 —

V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih f. 16,354,118 57

Skupni znesek v škod plačanih od l. 1838 do 1883 gl. 111,949,847 05

Urad ravnateljstva. 24—7

Via Valdirivo, št. 2 (v lastnj. hiši)

Brnsko sukno

za elegantno

pomladansko ali poletno obleko

v odrez.ih po m. 3/10, to je 4 čunjska vatije vsak kupon za

gl. 4.30 iz fine	gl. 6 iz finejše
gl. 7.75 iz jako fine	gl. 10.50 iz najknejše

pristine ovčje volne

Lakot tudi sukno za površnje sukne, čestjano sukno, p-p-letno z a il. poletno valjano sukno, sukno za življe, tkanine in nit. katere se daje pr. 6. fino in najknejše čino sukno za saloni obleke itd. itd. pošilja proti povzetju iznosa realna in s lidna, jako dobro poz ana

tovarniška zaloga sukna

SIEGEL IMHOF

v Brnu Bräunl.

zjava! Vsa kupa je d-olg 3-10 m. in širok 136 cm., torej zadostuje popolnoma za kompletne obleke za g. spode.

Tudi se daje kolikor metrov se želi Jamci se, da se odp.rije natanč. e bl go po izbranem vzorcu.

Uzorec zastoj in franko. 12—30

La Filiale della Banca Union

TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando

PER BANCONOTE:	PER NAPOLEONI:
3% c. preav di 5 g ni	2 1/4% c. preav di 20 g ni
3 1/2% " " " 12 " "	3 " " " 40 " "
3 1/2% " " " 4 mesi fisso "	3 1/4 " " " 3 mesi "
3 1/2% " " " 6 " "	3 1/2 " " " 6 " "

Sulle lettere di versamento in circolazione andrà in vigore il nuovo tasso d'interesse a datare dal 13 e 20 Marzo a seconda del relativo preavviso.

In Banco giro abbonando il 2 3/4% interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonchè dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1/8% di provvigione.

c) Accordo ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2% e 5% della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4% dell' i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna. 7—24

Trieste, 8 Marzo 1888.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 16. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gl., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gl. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gl., na 1/2 strani 8 gl., na 1/4 strani 5 gl. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5.

Z l. 1889. nastopil je „KMETOVALEC“ VI. letnik. „KMETOVALEC“ je edini veči gospodarski list in ob enem najcenejši, zato ni čuda, ako je med najbolj razširjenimi slovenskimi listi. V l. 1888. prinesel je „KMETOVALEC“ na 212 straneh velike oblike 80 večih in 105 manjših gospodarskih in sicer poljedelskih, živinarskih, vinarskih in gozdarskih člankov, nad 135 splošno zanimivih odgovorov na gospodarska vprašanja, katera so stavili naročniki uredništvu, blizu 175 gospodarskih novic itd. To berilo razjasnjevalo je 50 podob „VRTNAR“ je poseben vrtnarski strokovni list, katerega dobivajo naročniki „KMETOVALCA“ zastoj. „VRTNAR“ je prinesel l. 1888. na 96 straneh velike osmerke 85 večih in 78 manjših sadjarskih in vrtnarskih člankov ter blizu 70 podob. — Berilo v „KMETOVALCU“ in „VRTNARJU“ je dandanes za naprednega kmetovalca tako važno, da ne sme biti slovenskega gospodarja brez teh koristnih listov. — „KMETOVALEC“ s prilogo „VRTNAR“ stoji na leto 2 gl., učitelji plačajo pa le polovico. Udje c. kr. kmetijske družbe dobivajo „KMETOVALCA“ zastoj. Naročila sprejema c. kr. kmetijska družba v Ljubljani, v Salendrovih ulicah št. 5. Naročniki, ki vstopijo med letom, dobijo vse izšle številke.

12—5